

ПРО НАЗОВНИЦТВО*

Роман МАЦЮК

Треугольник понятнее ромба для каждого, говорящего по-русски. Заставляя детей мучиться с иноязычными „файлами“ или „байтами“, мы автоматически создаём среду баксов и киллеров, за чем следуют предпосылки технологического отставания.

(В. И. Арнольд, „Успехи физических наук“, том 169, №12, 1999.)

БРАК ВІРИ

Українським фахівцям, залюбленим у західну цивілізацію, хочу звернути увагу не так на рівень її досягнень, як на властивий їй дух САМОДОСТАТНОСТИ. Багато людей подивляють психологію Німця чи Англо-Сакса, та мало хто зверне увагу, що, коли Італієць пише „forte“ в опері, а дитина в Англії на лекції фізики пише $f=m \cdot a$, то вони пишуть *рідною* мовою (force=mass · acceleration). Не маю найменшого наміру агітувати за переписування підручників з фізики. Не мусять наш діти в школі писати „с=г · р“ (сила=груда · розгін). Але мусіли-б лінгвісти здати собі справу з того, що якась-же має бути різниця між суспільством, яке нутром творить, спонтанно, від себе, для себе, ще й по-своєму називає, – і суспільством, яке тупо мавпує та незрозумілим для себе самого чином формально переписує чужі назовництва. Не місце тут розправлятися про походження західних літературних мов, про освітню роль католицизму, про співвідношення між абстрактно-аналітичним та конкретно-художнім мисленням, про переваги та недоліки символізму і мотивації у назовництві. Але є фактом, що Чехи від порівняно недавнього часу (1920і роки) називають артистів *умільцями*, а театр – *дівадлом*. І нічого їм за те не є. Думаю, що нарід цей буде жити.

Мені заперечували добрі знайомі, що, мовляв, ми *запізнилися* з впровадженням чеського досвіду відродження мови, винаходу власної термінології. Щасливий єсмь, що не йняв-єм віри тим зневіреним „прагматикам“. Нині не лиш Поляки чи Французи наново починають лінгвістичну борбу, але от недавно довідався-м, що й Німці геть вигнали зі свого компютера англійську мову. Навіть слово *E-mail* замінили. Ніхто, отже, не може знати, як обернеться доля. З чим Україна дійсно запізнала, – то це з обоженуванням американської відміни англійської мови (у побуті та техніці; чиста наука – справа иньша). В Європі засилля англійської мови почалося після війни, у нас – нині. Освічена людина не повинна забувати, що уніфікація (з'одначення) просто не може не супроводжуватися диверсифікацією (урізноманітненням). Інакше людство (як, зрештою, кожна саморегульовна складена система) вмере. З точки зору соціальної психології (коли хочете – нехай вам буде і „соціоніки“) справа з тим безпорадним „запізненням“ виглядає іще простіше. Одні люде вічно гадають: як-то воно буде, „куди вітер повіє“, і як-би то їм вдало скористатися з політико-соціальних обставин. А другі люде ці обставини *створюють*. Для СЕБЕ.

Агресивність мови у називанні на свій лад нових (хай навіть спроваджених з иньших мов) понять – критична умова її живучости. Якщо немає агресивности своєї мови – її заступає агресивність чужої. Мало того, що, скажімо, російська чи польська мова має багато запозичень із західних мов, то українська до цього ще й докладає: з одного боку, природними стараннями Інтера (се в мене друга назва для означення гуртом: і раси покручів-песиголовців, і кляси

перекинчиків), українська мова „збагачується“ російсько–польськими перекладами з поспутої Англо–Саксами чи Фрэнками латині, а з другого боку, стараннями малодушно–запопадливих рідно–зневідених „европеїзаторів“, долучає, до вже засвоєних раніше, потоки нових „сьогоденних“ Інтеро–американських шедеврів, попередньо спотворених на хохляцький лад (*Pi-лекс* – від *релаксу*, себто „розслабухи“, та ин.). Зарозумілим „вченим“ прихильникам латині та греки раджу задуматись над питанням: чи це Боги дарували оракулам давньогрецьку, чи, може, вона виросла з мови грецьких пастухів? Чи не є це ознакою „інтелекту“ задрісного селюка, коли новоспечений напівучений розумник, з трудом вимовивши щойно завчене чуже слово, уявляє, що він уже вознісся на постамент, де засідає „еліта“. Не володіючи мовою–донором. Не здогадуючись про етимологію. Не задумуючись над перекладом „терміну“ і не маючи навіть гадки щодо простої пересічності походження цього „терміну“. Навіть не підозрюючи „хлопської“ природи „вченого“ слова у його власному, первісному, рідному для цього слова, мовному середовищі. Зрозуміймо нарешті: європейські мови абсорбували греку і латинь в такій мірі, що слова–терміни для всіх нових понять вони фактично черпають САМІ ІЗ СЕБЕ, хоча для нас воно звучить як ДУЖЕ науковий термін. Чим важче вимовити, тим „науковіший“. Чим менше зрозумілий, тим більше ПАНСЬКИЙ. Звідки „запозичають“ назви для своїх винаходів Американці? Напевне, з англійської. Тоді чому–б українській мові не скористати з власних, напрочуд багатих, суфіксно–префіксних (наростково–приросткових) засобів? Західні мови творять слова побільшости засобами комбінацій. Ми маємо свої, інші, можливості. Чому не творити на свій лад? Західні мови не цураються також і слів „простонародного“ звучання для означення понять, як в технології, так і в економіці. Чому ми повинні соромитись своїх слів? Невже лиш тому, що пересічна, майже вульгарна простота коротких ЗАХІДНИХ слів для вуха українського анальфабета звучить як витончена музика, коли їх вимовляють уста європейського „цивілізатора“? Тому, що зрозуміле і влучне рідне слово ріже *інтелігентне* вухо синові вчорашнього гноєвоза? Приклад: Львів продукує телефонні апарати (скопійовані зі західних, річ ясна), які називаються „Визначник номера „Мері““ (слід розуміти, в честь назви одного з племен, які заселяли колись московську землю – *Мерь*). Керівництво (інструкція) – українською мовою, але сам апарат своїм електронним голосом до користувача звертається чомусь по–кацапськи (навіть в межах галицького Бастіону Українського Відродження). Апарат наділений функціональною частиною, що має зватися, в силу якоїсь геніальної лінгвістичної знахідки, – „спікерфон“. Жодному вченому панові інтелігентному інженерові не спало на думку назвати оту деталь одним із простих українських слів: *голосник, звучник, звучало, обзвук, говорун, балакун, гучок, гук... дрімба, зрештою*. Чому? Тому, що пани інженери вмють по буквах прочитати англійське „speakerphone“. Зате не знають, що *ричаг* (так і написано!) взагалі–то зветься *важіль*, а в даному випадку, то зовсім навіть не важіль, лиш *язичок* (деталь № 12).

Пасивність українського назовництва подиву гідна. Чому, наприклад, *телевізор* не міг–би називатись „глядилком“ або „споглядалом“, *дисплей* – „позиралом“, а *комп(і)ю(у)тер* (скорочене від українського – „той, хто *п'є в компанії*“) – чим не „мізківник“, „мудрик“, чи, скажімо, „метик“? Ще синоніми (в цьому контексті): *метикун, метець, метко́, мистюк, мислюк* (з приводу незвичних для Читача слів запрошую на консультацію до „Словаря української мови за упор. Бориса Грінченка). Освічені люди часом переконують мене, що проти міжнародних термінів не попреш. Що, мовляв, навіть Французи пишуть «*ordinateur*». Брехня для невігласів! Французи пишуть «*ordinateur*»: послушник, розпорядник, виконавець, лаштун, упорядник, наказовець. На відміну від *калькулятора* чи рахівнички (обчислювача, компютера).

АЛГОРИТМ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО ПОШУКУ

Для себе я виробив ось який алгоритм науково-технічного перекладу (можна застосовувати не лише в науці):

1. Добре освоїтися в певній області знань;
2. Постаратися, пам'ятаючи *суть явища*, разом з тим „забути“ чужомовні терміни, які Ви за-своїли, вивчаючи предмет за чужомовними джерелами;
3. Викликати в уяві ті образи, емоції, настрої, логічні зв'язки та асоціації, які супроводжу-ють ваше особисте сприйняття та розуміння предмету;
4. Спромогтися виразити всі ці пов'язання українським словом, яке і стане новим україн-ським терміном. Після чого всі, хто йде за вами, змушені будуть змиритися і запам'ятати точне значення терміну, – незалежно від того, чи їхні особисті емоції співпадають з вашими, – хоча в спеціалістів одного профілю асоціативні емоції та логіка переважно схожі. Передбачається та-кож, що Ви добре чуєтеся в глибинах рідної мови; якщо ні – берете до рук синонімічний слов-ник звичайної (побутової) мови (боронь Боже – спеціальний технічний!). Але припустімо, що ваші пошуки провалилися. Тоді:

5. Лише після описаних вище чотирьох процедур Вам дозволено, у випадку невдачі сум-лінно переведених попередніх спроб (1 – 4), згадати первісний чужомовний термін і спробу-вати його перекласти, але не як спеціальний термін, а як звичайне англійське, німецьке, чи иньшої мови, слово, котре у власному мовному середовищі має відповідне емоційно-мотиваційне навантаження і означає якийсь простий предмет, просту дію, ознаку чи стан. Не лякаймося простих слів. Знаєте, як на́рід великої культури, Французи, називають гальванічний елемент? – *стопка* або *купка* (*pile*). Атомний реактор – атомна купка. Гарно, правда? Ми часто в назовництві забуваємо, що „не святі горшки ліплять“. Скажімо, *резонанс* це є дослівно відзвук (*sonner* – звучати). Чим погане слово? Нині розповсюджений в „Інтернеті“ термін *site* (сайт) не означає нічого таємничого, а перекладається всього-лиш як *сторона, ц́арина, царинка, сторін-ка, сторононька, обійстя, домівка, т́ерен*; тоді *page* мало-б значити картку при такій домівці.

6. С́аме первісне, емоційне, не наукове, значення чужого слова слід пробувати описати українським відповідником. Приклад: поширений термін *спрей* мав-би перекладатись, як *фуркавка, прискавка*. Нерідко чужинецькі слова своїм звучанням викликають неадекватні асо-ціації, шкідливі з точки зору вироблення правильного сприйняття нових понять. Середня шко-ла витрачає зайві зусилля на призвичаєння учнів до чіткої вимови таких слів, як „перпендику-ляр“ (простопад). У „Новинах“ Львівського телебачення 16го жовтня 2000го року я зазнав незрі-внянної насолоди омолоджуючого реготу, тричі учувши в теле-репортажі про координальні покращання, зміни, ще там щось – у зв'язку з присвоєнням статусу „національного“ наступному з черги закладові. Бідацтво в телестудії, – яке скінчило повний курс навчання у якомусь, на той час іще не національному, інституті, – так і не змогло збагнути різниці між *кардинальним* (ґрунтовним, глибоким, важливим) і *координатним* (спів-відмітним, спів-пóмірним, спів-рядним, рівнорядним, правц́евим, рядовиковим, спів-упорядним).

Чи багато хто із нас з Вами, шановні Читачі, утримався від спокуси уявити собі, як кимсь немилосердно *трясе*, вперше почувши незнайоме слово *стрес*? Мало хто здає собі справу з то-го, що модне поняття *стрес* не має нічого спільного з відчуттям підгицкування, і далеко не обмежується колом *потрясінь*. Непотрібних асоціацій не виникало-би, якби рідні мудрагелі одразу переклали „*стрес*“ як *зусилля, напруга, тиск, пригнічення, тягар, напруження...*

7. Часто чужі наукові слова вжé є комбінацією старої греки чи латині. Не біда – у Греків вони теж щось означали. Приклад: значення відомого терміну *біфуркація* в українській мові

точно передається простим словом *ростік*, яке означає *розділення русла річки на два рукави*. Але звертатися за порадою потрібно до тієї саме мови, яка первісно і створювала термін, а ніколи не звертатися до вже спотворених проміжних перекладів (не має значення, російських, чи якихось інших). Якщо нетерплячий Читач іще не покинув ознайомлюватися з моїми настановами, то можу його втішити, що половину алгоритму вже перейдено;

8. Припустімо, що ми й далі незадоволені нашим перекладом. В цьому випадку можемо дозволити собі поцікавитися – а як трактують відповідне поняття власне ті самі інші мови, до яких ми поки-що не бажали звертатись. Приклад: англійське *многовиддя* (є такий геометричний термін – *manifold*, від „множественности“) Французи перекладають як *різноманіття* – може і нам варто піти услід? На цьому етапі можна звернутись і до слов'янських мов, але з обов'язковим поверненням до пункту (6).

Якщо попередні вісім (!) кроків не принесли успіху, – щойно тепер нехай буде нам дозволено наважитись на відчайдушний дев'ятий крок:

9. Звертаємось до „общепонятного“ „братового“ язика, як такого, що ним, на жаль, володіємо, і до нього призвичаєні краще, чим до рідного (з причини угро-фінського, навпіл з тюркським, походження, я не відніс цього язика до попереднього пункту, де йшлося про слов'янські мови).

10. І знову-ж обов'язково переходимо процедуру (6). Переважно професійні продуценти сучасних спеціальних словників одразу починають з кроку (9), і ним-же й закінчують, рідко завдаючи собі труда перейти хоча-б часткове очищення процедурою (6). З десяти кроків спмагаються від сили на два, та й те – в найгіршому варіанті! На завершення – крок останній, 11^й:

11. Якщо, незважаючи на всі прикладені зусилля, Вам прийшлося узяти на душу гріх вчинку (9), – не забудьте покаятись при черговій сповіді і пожертвуйте частку гонорару за сотворений Вами „український“ спеціальний словник на якусь дійсно українську Церкву – задля спокути.

Нумо прагнути, щоб Україна одержала такі науково-технічні, правничі, бізнесові (ділові), господарсько-банківські, військові, спортивні, технічно-прикладні (ужиткові), і несть їм числа, словники, з яких **в жодному разі жоден користувач не зміг-би запідозрити, що існує якась спорідненість між українською та російською мовами!**

Прихильникам „точного“ перекладу можу за взірць протилежного підходу нагадати поширене російське слово „дежурный“. Дослівним перекладом французького «*être de jour*» є прийняте в російському війську „*быть дежвальным*“. Українське слово „черговий“ своїм змістом аж ніяк не відповідає жодному з наведених термінів, але мимо цього жодному „пуристу“ від перекладів не спадає на думку критикувати цей український термін, який зовсім спокійно увійшов до мови і закріпився в ній (правильно вимовляємо *черговець*, так само, як *провідець*, *провадник*, *ведун*, а не *ведучий*). Подібні речі можна сказати і про слово *підручник* (*manuel*), якому, ну вже зовсім, не „відповідає“ ні російське *учебник*, ні англійське *textbook*. Навіщо-ж, в такому разі, наполягати на точній кальці в інших випадках, на зразок кальки „*ключові слова*“ (*key words* – в науковій літературі, в базах даних)? Можна-би, і цікавіше, і простіше, мовити: *зачіпки*, *гачки*, *загачки*... Щось у наших „науківців“ чи фантазії бракує, чи свободи думки, чи мислення скуте...

Другою назадкуватою дурницею є поширене серед недовірливо прискіпливих „перекладачів“ небажання надавати нових значень старим словам. Це тільки український невпаад „самокритичний“, надто завчений розумник не згодиться назвати, скажімо, автомобільну *лє-бєдку* – *воротилом*, *навоєм*, *мотовилом*, *кружцем* чи *кружалом*. На тій немудрій підставі, що обидва терміни вже використовувалися в ткацькому верстаті, що вони є „надто“ народніми і

„застарілими“. А в інших народів такого встиду перед своїм рідним не зустрічаємо. Поляки називають *возом* не тільки селянську гарбу, але і залізничний вагон, і машину, і автомобіль. І не почуваються від того селюками. Як і від стоматологічного терміну „*próchnica*“ (карієс), по нашому – *струхніння, трухлина* зубів. Або від того, що *менеджмент* абсолютно демократично називають *наукою керування, розпорядництвом (nauka o zarządzaniu)*, а, скажімо, *палеоліт* та *неоліт* – відповідно „епохою лупаного та точеного каменю (*epoka kamienia łupanego, gładzonego*)“.

Передвоєнні інтелігенти в тім відношенні значно менше комплексували. Наприклад, фігуру, котра тепер називається *конусом*, іменували *стіжком* (зменшене від стіг), а *фокус* перед Першими Соведами українські професори казали учням називати дуже романтичним, – і водночас точним, – словом „*збіросвіт*“. І що-ж, виростили з таких учнів знамениті вчені – нічогісінько їм не бракувало.

ІЗ ВЕЛИКОЮ ПРИКРІСТЮ, майже розпачем, доводиться ствердити, що українська молодь поширює тенденцію усунення української мови зі щоденного вжитку міської („передової“?) людини: 6го травня 2001го року о годині 11²⁰ я довідався від радіо „Ініціатива“, що віднині *вихід на зв'язок* називатиметься *конектс*. Це був український вклад, так-би мовити, у граматику англійської мови (*connects*), ще навіть не зафіксований електронним (on line) словником Вебстера; щось середнє між дієсловом *connect* та іменником *connection*. Очевидно, маємо справу з пошестю бездумного селюківського мавпування: „при доброму *конекті*“ – Кость Бондаренко, „Поступ“, число 125(783), 16–22 серпня 2001го року. Ще два приклади розумової анемії: „*трафік* (рух, перебіг) упав“ – Лесь Житай, „Поступ“, число 66(724), 3–9 травня 2001го року; „*розрішення дисплею*“ (роздільна здатність, роздільність, розрізнення *позиралка*) – радіо „Ініціатива“, 9го лютого 2002го року.

Не раджу глибоко вникати в галузь „компутерної“ лексики то́му Читачеві, який міг-би мати проблеми на нервовому ґрунті. Лиш натякну: *нажимати* (натискати); *застартувати* (запустити); *загрузочний диск* (пусковий, ладуючий, диск вантаження, запуску); *кнопочка* (гудзик); *клікати, клякати* (клацати); *драйвер* (привід); *шлейф* (шля) – оце я записав 13го травня 2001го року з висилання „Компартія“ радіо „Ініціатива“ о годині 11^й вдень. Хлопці роблять, що можуть, часом навіть пропаґують влучні замітники кацапського жарґону для праці з *метиком* (мізківником, метикуном, мудриком, комп(‘)ю(у)тером), та бракує їм сили, грошей, часом – начитаности, але вони не винні: українська молодь *вже не належить* Україні. Принаймні в галузі мови. А без мови... пощо?! Може, вдасться згодом завернути *хвортуною* в інший бік, та для цього потрібна праця. Праці не видно.

Тепер питання: за що ми боремось (якщо взагалі боремось, у властивому значенні слова), на що надіємось, до чого прямуємо? Хіба не є, сподіваюся, вершиною нашої релігії побудова процвітаючого самостійно-європейського і цивілізовано-ринкового Московського князівства № 2 зі столицею в Києві?

ВСЕОМОСКОВЦЕННЯ

Не академічні „уселюдські“ теревені „пост-модернізаторів“, а щоденне життя різко ставить наступне питання. Чи маю я *людське право* зненавидіти російську мову за її пересадне поширення, – так, як кожна людина ненавидить мозолі на своїх ногах і намагається їх усунути? Коли на двадцятому році „незалежності“ мої діти змушені вивчати компютер за добротними товстелезними підручниками, написаними російською мовою і виданими, наче для насмішки, *київським* видавництвом? Чи маю я *людське право* зненавидіти своїх „незалежних“ Посадників („президентів“) *поіменно* і волати до неба о помсту? За „опіку“, „увагу“ до мови, за протиукраїнське розпорядження коштами у нашому, до цього часу феодально-розподільчому, сус-

пільстві? Що насправді ґарантує *Ґарант*? А як там щодо „цвіту нації“, лінгвістично–гуманітарної „інтелігенції“? Нема зарібку, що? А як щодо технічної „інтелігенції“? Мислите, що розмовляєте українською мовою? Не дуріть себе. Глибина мовного безглуздя і твердь яничарства технічної „інтелігенції“ сумірні хіба що з глибиною власного її самодурства, самозакоханого чванства, і нічим не обґрунтованої зарозумілості.

Разом з опікунським редактором „Поступу“ свого часу ми заповіли суперечливе твердження. Мовляв, воно може й добре, що досі немає широко розповсюджених україномовних операційних систем. Якби з'явилася операційна система з такою–ж „україномовною“ лексикою, як, скажімо, в *бумагах* українського „казначейства“ чи „губернаторства“; з такою–ж лексикою, як при розгляді всілякого роду „спорів“ (себто суперечок) юридичного характеру, – уявляєте, на які узаконені(!) мовні „перли“ наштовхнувся–би пересічний, але ще не зіпсований *рускоязычієм*, користувач зі здоровим відчуттям Правічного Духу української мови?! І це вже було–б на–завжди, бо редагувати операційну систему мізківника – справа копітка та коштує гроші. Ґарантований серцевий напад, коли Ви щодня сідаєте працювати при клявішах свого родинного *мудрика*, і з дня у день він до Вас белькоче, в кращому випадку, – знавіснілою російською, в гіршому, – „українським“ суржиком („Поступ“, число 93(537) від 30го травня 2000го року).

Як у воду гледіли. Нині вже існує автоматичний вибір мови спілкування з машиною, як в Інтернеті, так і в деяких продуктах західних фірм. Мені ближче не є відомий механізм творення багатомовного продукту західними виробниками, – якими засобами вони це здійснюють, кого залучають, де беруть „знавців“ української мови. Але так виглядає, що Інтер і тут поспішив ухопити ласий заробок, випередив, як завжди, неповороткого *україномовця* і знову встиг першим затулити виднокруг. Беремо навгад продукт. *FlashGet* (<http://www.amazesoft.com>). Версію 0.87 „з'українізував“ Сергій Босак (мова пізніших версій значно покращена Андрієм Слезенко). Читач переконається з далеко не повного переліку блудів, що мова первинної версії цього продукту, а *українська* мова – **це дві зовсім різні мови**, також, і з точки зору елементарного правопису:

Початкова псевдо–українська версія Сергія Босака:

Import Broken Downloads (не перекладено)
Site Explore (не перекладено)
Автозбереження
Виключити Живлення
Відкрити папку з файлом

Властивості Докачки
Властивості Закачки
Детально
Додати Попереднє Завдання
Додати Попередній Файл

Дозвон (правильно Дзвін, Дзвонити)
Експортувати Інформацію
Забрати Баннер
Закачані Документи

Зберегти за Умовчанням (російське „по умолчанию“)

Українська версія:

Ладувати Увірвані Спровадження
Прогулька (Вивід) Домівкою (Тереном)
Самозбереження
Вимкнути Живлення
Відкрити Скриньку (Збірку, Теку, Оклад)
Записів (Кавалків, Куснів, Низок)
Прикмети Довершення
Прикмети Ладування
Докладно
Доточити Завдання
Долучити Кавалок (Кусень, Низку, Низанку, Вервечку, Зшиток)
Перегук; Виклик; Дзвінчак
Винести Інформацію
Прибрати Бунчука
Заладовані (Спроваджені, Стягнені, Перетягнені) Письма (Кавалки, Низки)
Мовчазне (Звичаєве) Збереження (За Порозумінням, Поза Вибором)

Початкова псевдо–українська версія Сергія Босака:

Зеркальні Сайти (правильно – Дзеркальні)
Імпорт Списку
Ім'я Файла; Дата Файла (правильно – Файлу)
Інвертувати Виділене
Керівництво Користувача
Колонки
Обмеження Траффіку

Опції
Панель Інструментів
Перевірка наявності оновленої версії
Призупинити Закачку
Пройшло (стілки–то)
Розірвати З'єднання по Завершенні
Стартувати Закачку

Українська версія:

Відбитки Домівки (Домівок)
Вичит (Спровадження) Списку (Переліку)
Назва Кавалка (Кусня, Низки)
Переімінити (Переінакшити) Відзначене
Ужиткові Вказівки
Стовпчики
Обмеження (Вибірка) Перéбігу, Вибірковий
Перéбіг
Вибір; Налаштування
Табличка Засобів (Пристроїв)
Звідати [про] Оновлення
Спинити Ладування (Спровадження)
Перейшло
Розірвати Сполучення після Завершення
Розпочати Ладування

ТАБЛИЦЯ

Подані нижче пропозиції не варто мати за якийсь „правильний“ норматив. Вони скеровані до совісти молодиків, яким ще писати й писати українське системне забезпечення. Виключно задля роздумів про встид скацапізованого мавпування і про невичерпні можливості різних способів мовного відсунення од настирливих братів наших старших. У Павутинні можна знайти декілька домівок, в яких розміщені так звані „відкриті“ словники, зокрема, **новітніх термінів** та **виправлень суржику**. Часом у тих словниках наштовхуємося на справді милозвучні знахідки; зрештою, як і в українізованих системних продуктах. Наприклад, „at“ (@) зветься *ра-вником*, „OK“ – „Гаразд“, „hive-key“ дослівно перекладено як „вулик“. Те, що Читач побачить у моїй таблиці, часом звучатиме для його вуха дисонансом, а, напевне, в багатьох випадках як–найкраще слово мені й не спало на думку. Кличу Читача замислитись над своїм власним милозвучним варіантом і його поширювати. Щоб тільки він корінням виростав геть із самого дна арійських глибин чарівної та емоційної народної праукраїнської мови.

Рбсійські, суржикові, англійські назви:

„собака“ (значок @ в адресі електронної пошти, читається „at“, що значить „при“)

clip

cookies

default (by default)

display

gate

hive, container

Українські назви:

вушко

окравок, окрайка, обрізок, окраєць

ладованці, припічки, зачіпки, причіпки, загачки

мовчазно

глядельце, гляданка, глядило, глядько, позиралко, лоно, гладь, рантух.

брама

вулик, гніздо, рій

**Російські, суржикові, англійські
назви:**

interface

Internet

manually

on line

plugin

roaming access

screensaver

soft

адреса посилання

баннер

величина прыжка

восстановить к исходному

выноска

дисплей

драйвер

исходная кодировка

імпортувати

інвертувати

кнопка

линк, посылание, посылка

локализация

мигающий фон

недопустимая операция

обновить

отключить

отключить сетевой диск

папка

подключить

подключить сетевой диск

Українські назви:

лич, порозуміння, спілкування, взаємодія, зносини

Плетиво

ручно

поточно

причепка, прилучка, залучка, підпряжка

мандри, мандрівка, блукання, прохід

щадун глядилка, щадливець, ошаджувач, ошаджач, ошаджач, ошаджало, щадниця

витвір

поклик, адреса поклику, відгуку (покликатися на щось, на когось, а не посилатися (посилатися = самого себе „посилати“))

бунчук, хоругва, прапорець, знамено, мітка, китиця

скік, величина (величинь) скоку (стрибка)

відновити до первісного, до початкового

вилучка

глядун, позирало.

пристрій, устрій, прилучка, стернік орудя, привід, керма, кормило, повідня, тягло, погін (гляди „Словник фізичної лексики“, Київ: 1996).

первинне, первісне, початкове кодування

вносити, спроваджувати

перемінювати, перекидати, перевертати

гудзик, гудзичок, хвіртка, дверцята, цвяшок, капелюшок, головка

поклик, отримання, віднесення, відсилання, пов'язь, пов'язання, зв'язок

узвичаєння, пристосування

мерехливе, мерехтливе, мигтюче, мигкотливе, блимке тло

неприпустима дія

оновити

відлучити, від'єднати

відлучити, від'єднати мережевий диск (кружало)

о́клад, окла́дка, тека

прилучити, приєднати

приєднати, прилучити мережевий диск (кружало)

Російські, суржикові, англійські
назви:

Українські назви:

посилання	поклики, відсилання, віднесення
приложение	прикладка
прінтер	„принтер“ слід писати в українській мові через «и», а найкраще – друкарка
разрешение	розрізнення
сайт	домівка
сетевой диск	мережевий диск, кружок
скачати	перетягнути, завантажити, заладувати, спровадити, стягнути (по-рос. „стягнути“ означає „вкрасти“, але в укр. мові це є зовсім пристойне слово, наприклад, стягають військові підрозділи до якогось району і т. ін...)
схема вывода	схема (устрій) виведення, виводу, відпровадження
требуемое, требуемая кодировка	потрібне, жадане, необхідне кодування; кодування, що вимагається, запровлене, правлене кодування („правити“ означає те саме, що російське „запрашивать“, „требовать“; – почуваймо себе вільніше при перекладах, не йдімо сліпо за стилем російської мови)
утилита	засіб
файл	кусник, кавалок, бунт, ст(і,о)с, стосик, стопка, низ(ан)ка, полўзка разóк, вінок, в'язка, куқан
флешка	комірка (пам'яті)
форум	майдан
шаг сети	вічко, розмір, величінь, величина лунки, чарунки, вічка, комірки, крок сїті.

ДО ЩОДЕННИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ:

було використано	використано (без „було“)
додавання можливості	долучення можливості
на сьогоднішній день	на сьогодні (<i>тавтологія: сього-денний день</i>)
представляє із себе	становить собою, або просто є
результат	вислід
собі за мету	перед собою мету
терміни, що я зустрів	які мені траплялись

* Цей текст є уривком з більшої книжечки автора, яка зветься „суржик для інтелігенції“ та може бути найдена в Павутинні, наприклад, за пов'яззю з [„Віртуальною Руссю“](#)